

# † Farský list

Číslo 12 8. jún 2008

Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

## Svätý prorok Elizeus – 14. jún

Syn Safatov, z Ruvinovho pokolenia mesta Avelmaula. Elizeus oral na svojom poli s dvanástimi pármí volov. Prišiel k nemu prorok Eliáš - Tesviťanin a hodil na neho svoj plášť. Elizeus nechal voly, išiel za Eliášom prosiac ho, aby sa



Eliáš s Elizeom

mu dovolil rozlúčiť s otcom a matkou (20. júla - pamiatka proroka Eliáša). Prorok mu to dovolil. Elizeus išiel domov, zarezal dva voly, urobil rozlúčkový obed a odišiel za Eliášom a slúžil mu. (1Kr 19, 21) Tak bol povolovaný za Božieho proroka.

Keď Pán Boh mal zobrať Eliáša živého do neba, tak Elizeus prosil svätého proroka, aby jeho duch dvakrát vstúpil do neho. To znamená, aby obdržal dar proroctva a lásku Boha tvoríť zázraky. Elizeus videl, ako na ohnivom voze prorok Eliáš vstúpil do neba. Zo žiaľu, že už viac neuvidí svojho učiteľa, roztrhal na sebe svoje oblečenie, zdvihol zo zeme plášť, udrel ním po vlnách Jordánu a vlny sa rozostavili a on po suchom dne prešiel cez

rieku. Začal hlásať slovo Božie a bol prorokom 57 rokov (896 - 839 pred Kr.).

V Jerichu chválil Božie meno. Bolo to veľmi krásne mesto, bohaté, ale voda v ňom bola zlá, nevhodná na pitie a taktiež tam bola neúrodná pôda. Sv. Elizeus prosil, aby mu podali novú konvičku, nabral do nej soľ a vysypal do žriedla. A vody sa uzdravili na Elizeove slová (2Kr 2, 22). Voda bola zdravá a zem úrodná. Potom odišiel prorok do mesta Vefil. Tu židovské deti, čo boli pohania, za ním volali: „*Ide lísy!*“ Boh ich potrestal, lebo z lesa vyskočili dve medvedice a roztrhali 42 detí. Cez horu

Karmel odišiel do Samárie. V Izraeli vtedy vládol Joram, sny bezbožného kráľa Achaba, sám bezbožník. Keďže Mosa, kráľ Moabčanov nechcel platiť Joramovi ročné dane, spojil sa s judejským kráľom Jozafátom a s kráľom edomským začali vojnu proti Moabčanov. Uprostred edomskej pustatiny nemali vodu, celé vojsko bolo veľmi oslabené, a ak by boli napadnutí - celé vojsko by bolo stratené. S týmto vojskom išiel aj prorok Elizeus. Všetci traja králi začali prosiť Elizea, aby vyprosil u Boha dažď. Svätý prorok smelo povedal bezbožnému Joramovi, aby išiel k pohanským prorokom svojho otca a matky a on vypočuje len kráľa Jozafáta, lebo ináč by ani nehovoril s Joramom pre jeho bezbožnosť a pre jeho

## Rytier a drak



Bolo raz jedno kráľovstvo. V kráľovstve žila aj princezná, ktorú jedného krásneho dňa uniesol drak. Zachrániť sa ju vybral jej nádejný nápadník, rytier Mudrland. Išiel cestou necestou až prišiel na rozcestie. Na rozcestí stáli dvaja bratia, ktorí určovali cestu. Jedna cesta viedla do močiarov, kde pútnika čakala istá smrť. Druhá cesta viedla do drakovej jaskyne, kde pútnika tiež čakala istá smrť, no aspoň sa mohol stretnúť s princeznou :-).

Pri týchto dvoch bratoch, čo radili smer cesty, bola takáto tabuľa:

☺ Ide pytlík po lese s úlovkom na pleci a stretne horára. Ten sa ho pýta: "Pytlík, čo to máš?" A pytlík na to: "Ha, jeleň! A aký prítulný!"

## Pospájaj

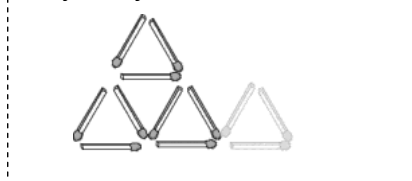
Spájaj bodky. Pri každej \* skoč na nasledujúce číslo a tak pokračuj až po 103



## Riešenia: Rytier a drak

Na začiatok si určíme, čo by odpovedal kory z bratov. Jeden by povedal správnou cestou, druhý naspriam. Z toho by rytier Mudrland nič nezistil. Ale keď otázku postarť takto: "Ako cestu k drakovi by mi určil svoj brat?", mohol by sme z nich násto dostať správnu odpoveď. Ak by sa to opýtal pravdovravného brata, ten by mu povedal presne to, čo zasa zlá cesta. Ak by sa to opýtal Klamár, ten by povedal prvý opak ako jeho brat. V každom prípade by sme dostali smer do močiarov a rytier Mudrland by musel vybrať presne opačným smerom.

## Tri trojuholníky



Prevzaté, spracoval MŠ

Vydáva

Gréckokatolícka cirkev

Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov,

Ul. Martina Benku 7, 080 01 Prešov

Len pre vnútornú potrebu farnosti



Dobrovoľný príspevok: 3 Sk

internet: [www.grkat-sekčov.sk](http://www.grkat-sekčov.sk)

e-mail: [presov.sekčov@grkatpo.sk](mailto:presov.sekčov@grkatpo.sk)

tel.: 051/7725 540

tlač: A-media, sro.

Neprešlo jazykovou úpravou

odstúpenie od pravého Boha. Až potom im ohlásil Božiu vôľu, aby vykopali dve jamy. Jamy sa sami od seba naplnili vodou, vojsko sa osviežilo a vybojovalo nad moabčanmi jedno z najskvelejších víťazstiev.

Ďalší zázrak svätého proroka - milosrdné dielo nad vdovou, ktorej zbožný muž zomrel a zanechal dlh, za ktorý veritelia chceli predať jej dvoch synov do otroctva. Nešťastná vdova prosila o pomoc Elizea. Ten jej povedal, aby si požičala trocha oleja u susedov a naliala po troške do všetkého riadu, čo má v dome. Urobila, ako jej povedal. Všetky hrnce sa naplnili olejom. „*Chod', predaj a zaplatíš dlžníkom a ty a tvoji synovia budete žiť z tohto oleja, čo zostal*“ (2Kr 4, 7). Potom vzkriesil sv. Elizeus syna jednej zbožnej ženy, ktorá spolu so svojim manželom vidiac biedny a svätý život proroka, urobila mu vo svojom dome izbičku v Somane, aby sa mal kde modliť k Bohu a žiť tam, keď sa bude vracat' zo svojich ciest.

V mestečku Galgali, počas veľkého hladu, prorockí synovia uvarili vo vode lesné plody, lebo nevedeli, že sú jedovaté ale keď začali jesť pochopili, že sa otrávil. Svätý prorok prikázal do stravy nasypať trochu múky, všetci jedli ďalej a nič sa im nestalo. Potom zase divným spôsobom znásobil zeleninu. Všetci jedli a ešte aj zostalo ako predpovedal Elizeus. A tak sa šírila sláva zázrakov svätého proroka aj do cudzích krajov.

V Sýrii žil veľmi chrabry muž, slávny vojvodca Náman, ale jeho telo ničilo malomocenstvo. Od svojej slúžky židovky sa dozvedel o svätom Elizeovi. Vybral sa za ním, berúc so sebou desať talentov striebra (1 talent vtedy na koruny 5300,-) a 6000 zlatých mincí a desať nových šiat. Ale pokiaľ išiel ku Elizeovi,

ten mu poslal naproti svojho sluhu a prikázal mu ísť k Jordánu. Prikázal mu sedemkrát sa umyť vodou. Náman sa cítil byť ponížený, lebo si myslel, že prorok mu vyjde v ústrety, že zvolá meno svojho Boha, že položí na boliace miesto svoju ruku a tak očistí jeho malomocenstvo (2Kr 5, 11). Ale na príhovor svojich sluhov poslušol. Umyl sa sedemkrát v Jordáne a jeho telo bolo čisté ako u malého dieťaťa. Vtedy prišiel k svätému prorokovi a nahlas povedal: „*Nieto Boha na celej zemi, len v Izraeli*“ (2Kr 5,15). A dal sľub, že odo dneška neprinesie obeť žiadnemu bohu, len jedinému Pánovi. Prorok neprijal ani zlato, ani striebro, ani oblečenie. Ale na toto všetko sa ulakomil jeho sluha Giezi, dohnal Námana, čo sa vracal domov a povedal: „*Dvaja junáci z Jefremovej hory prišli k môjmu pánovi a on prosí, aby si im dal talent striebra a dva obleky.*“ Náman s veľkou radosťou dal dvakrát toľko. V ten istý večer si svätý prorok zavolať sluhu Giézu a povedal mu: „*Moje srdce išlo s tebou a videlo ako, sa tento muž obrátil ku tebe. Potom si zobral striebro a obleky, aby si za to kúpil zem, olivové sady, vinicu, ovce, voly, otrokov a otrokyne. Nech sa na teba prilepí Námanove malomocenstvo a na tvoje potomstvo naveky, a bude od neho malomocné ako sneh*“ (2Kr 5, 27). Boh strašne trestá lož a nepravdu.

Zázrakmi Elizeus ukazoval silu Boha, ktorému slúžil. Odhalil tajný zámer sýrskeho kráľa, ktorý chcel napadnúť Izrael. Aby sa pomstil, poslal sýrsky kráľ celé vojsko, aby obkľúčilo mesto Dotaim, kde sa nachádzal svätý prorok a aby ho zajali, alebo zabil. Ale Boh ochránil sv. Elizea celým plukom svojho nebeského vojska a na vrahov uvalil slepotu.

## Pre Deti a všetky Božie deti

### Písmo o pôvode sveta i človeka



Boh, keď sa zjavil na Horebe Mojžišovi, zjavil aj svoje meno: Jahve - Ten, ktorý je. Izrael stále viac spoznáva, že je to Boh mocný a dobrý. Verí mu. Hlása: "Pán je milostivý a láskavý Boh, zhovievavý a veľmi milosrdný a verný". (Ex 34, 6).

Izraeliti, samozrejme, chceli vedieť viac aj o sebe. Pýtali sa: odkiaľ pochádzame? Nestačila im však iba odpoveď, že od Abraháma. A potom tu bola ešte otázka: odkiaľ je vôbec celé ľudstvo a odkiaľ sa vzal tento svet?

Našli odpoveď, že ten istý Boh, ktorý ich vyviedol z Egypta, stvoril tak svet ako aj ľudí. "Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. Zem však bola pustá a prázdna a tma bola nad priepasťou a Duch Boží vznášal sa nad vodami." (Gn 1, 1-2).

A biblické rozprávanie nám približuje skutočnosť, že Boh stvoril všetko. Svet viditeľný i neviditeľný. Mocou svojho slova. Bez Božej vôle by nič nejestvovalo. Boh o všetko, čo stvoril, sa stará. Svet je dobrý, lebo pochádza od Boha. To najdokonalejšie, čomu dal Boh povstať na tejto zemi je človek. Písmo o tom hovorí: "Nato riekol Boh: Učínme človeka na náš obraz, nám podobný! Nech vládne nad rybami mora i nad vtáctvom neba i nad dobytkom a divou zverou a nad všetkými plazmi, čo sa po zemi plazia! A stvoril Boh človeka na svoj obraz. Na obraz Boží stvoril ho. Muža a ženu stvoril ich. (Gn 1, 26-27)

Všade okolo seba môžeme objavovať Božie stopy. Avšak človek je obrazom Boha. Najdokonalejší Boží obraz nachádzame v Ježišovi Kristovi. Ježiš hovorí: "Kto vidí mňa, vidí Otca." (Jn 14, 9). Sme povolani, aby tieto slová v čim väčšej miere platili aj o nás.

Pane, náš Vládca, aké vznešené je tvoje meno na celej zemi!

Keď hľadím na nebesia, dielo tvojich rúk, na mesiac a na hviezdy, ktoré si ty stvoril:

čože je človek, že naň pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš?

Stvoril si ho len o niečo menšieho od anjelov, slávou a ctou si ho ovenčil

a ustanovil si ho za vládcu nad dielami tvojich rúk. (Ž 8)

### Zapamätaj si

1. Čo hovorí Biblia o pôvode sveta a človeka?  
Pochádzajú od Boha. Stvoril ich z lásky.
2. Kto je človek?  
Bytosť, ktorá je Božím obrazom.

## Hunkovce (NKP)

Drevený chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky bol postavený na konci 18. storočia. Je situovaný v strede obce pri ceste vedúcej na Duklu a do Poľska. V jeho areáli sa nachádza cintorín so starými liatinovými krížmi. Je to typická trojvežová zrubová stavba na nízkej kamennej podmurovke a prikrytá šindľovou strechou. Veže i stupňovité kupoly nad svätyňou a lode sú zakončené makovičkami, na vrchole cibulkami s ornamentálne riešenými krížmi. Z pôvodného dreveného oplotenia sa zachovala drevená vstupná brána so šindľovou strieškou. Ikonostas a ďalšia pôvodná interiérová výzdoba sa nezachovala.

V roku 1935 mal byť chrám odpredaný a prevezený do Ústí nad Orlicí, pričom výnos z predaja mal poslúžiť pri financovaní nového chrámu. Chrám bol značne poškodený v čase frontových bojov v jeseni 1944 a opravený v roku 1947.

V ikonopisných zbierkach Šarišského múzea v Bardejove sa nachádza niekoľko ikôn z Hunkoviec. Ikony boli získané ešte v roku 1906 do tohto významného múzea.

V tomto chráme sa už nekonajú bohoslužby a objekt slúži ako expozícia.

Podľa Dancák, F.: *Homo viator*, pripravil oMZ.

### Farské aktuality

- dňa **17.06.2008 o 19:00** budeme mať zasadanie **Farskej pastoračnej rady**;
- v nedeľu **22.06.2008** o 10:00 sa na **Bani** uskutoční odpustová slávnosť pri príležitosti sviatku chrámového patróna. **Zároveň sa v Katedrálom chráme v tom istom čase uskutoční archieparchiálna odpustová slávnosť** taktiež pri príležitosti sviatku patróna našej archieparchie. Z tohto dôvodu budú upravené aj časy aj počet bohoslužieb. V prílohe Farského listu sú tieto uvedené len orientačne, prosím o zvýšenú pozornosť na oznamoch v nedeľu 15.06.2008.

Sám Elizeus ich odviedol do rúk izraelského kráľa, no prikázal nezabíjať ich, ale prepustiť na slobodu. Potom sýrsky kráľ znova obkľučil Samáriu a tak nastal pre Židov taký hlad, že jedli svoje deti a kričali na svojho kráľa Jorama, aby im dal jedlo. Ten všetku vinu zvalil na sv. Elizea, pretože kvôli nemu sa toto všetko stalo, a že chcú iba jeho, aby ho zabil.

No ten povedal, že zajtrajším dňom sa bude predávať pri bráne miera pšeničnej múky za šekel, lebo očami duše videl budúcnosť. V noci na vrahov padol veľký strach, pretože sa im zdalo, že Izraelitom ide na pomoc veľké chetejské vojsko a tak sa sýrske vojsko dalo na útek, zanechávajúc po sebe celý tábor a dostatok jedla. Tak sa naplnilo Elizeovo proroctvo: „*Miera pšenice na druhý deň stála jeden šekel.*“

Žene, ktorej vzkriesil syna povedal, aby odišla do cudziny, lebo nastane neslýchaný sedemročný hlad. A tak sa i stalo. Keď bezbožný Joram začal dvanásty rok panovania, poslal sv. Elizeus jedného

**Poučenie:** *Keď sa židovské deti vysmievali svätému prorokovi, sám Pán sa zastal jeho cti a štyridsaťdva detí zahynulo. Naozaj Boh je najspravodlivejší sudca a on potrestá tých, ktorí hania naše dobré meno. Ale u nás je vo zvyku ťahať sa po súdoch pre hocijakú hlúposť alebo zlé slovo. A tieto hlúposti sú u nás nazvané nechutným pomenovaním „správy z pysku“. Je potrebné trochu lásky k blížnemu a ducha odpustenia, je treba pamätať na slov „ako i my odpúšťame svojim vinnikom“. Preto máme mať na mysli, že „Naozaj silné duše sa nedajú hocičím, alebo nejakou márnosťou znervózniť, no mlčky trpia, len vo vážnych veciach ukazujú svoju bolesť navonok“ (sv. František Saleský).*

*Iná vec je brániť svoju kresťanskú česť a iné je brániť svoju hrdosť, milovať česť pre ňu samú, pretože každý, čo sa povyšuje sa nepáči Bohu a „...každý, kto sa povyšuje, bude ponížený“ (Lk 14, 11).*

*Pravdivý sluha Boží nech vždy pamätá na to, že nemôže slúžiť Bohu a zároveň páčiť sa ľuďom. „My sme blázni pre Krista“ (1 Kor 4, 10).*

z prorockých synov do mesta Ramotu v Galláde, aby tam pomazal na kráľa Izraela Jehua, syna Jozafátovho. Potom Jehu pobil Joramove vojsko a zahynul aj bezbožný Joram i jeho bezbožná matka Jezabel, ktorú vyhodili z okna a psy lízali ich krv tak, ako predpovedal prorok Eliáš. Po Jehuovi vládol jeho syn Joachaz a potom jeho syn Joas. Za jeho panovania sv. Elizeus ochorel. Kráľ prišiel k nemu a plakal, pretože bol kráľom veľmi zbožným a naplneným Božou bázňou. Elizeus mu predpovedal, že trikrát zvíťazí nad Sýrčanmi. „*Potom Elizeus zomrel a pochovali ho*“ (2Kr 13, 20). Po smrti Pán preslávil pozostatky svätého proroka.

Keď raz Židia pochovávali jedného zo svojich, zbadali Moabčanov, ktorí napadli ich zem a narýchlo hodili telo mŕtveho do Elizeovho hrobu, lebo práve okolo neho prechádzali. Hneď ako sa telo mŕtveho dotklo pozostatkov svätého proroka, nebožtík ožil „...a postavil sa na nohy“ (2Kr 13, 21).

„Stali sme sa, akoby smetami sveta“ (1Kor 4, 13), takto hovoria o sebe apoštoli a učia nás: „Keď vás hanobia pre Kristovo meno, ste blahoslavení, lebo Duch slávy a Boží na vás spočíva“ (1Pt 4, 14).

Nie raz kvôli tomu, že ste kresťania vás budú volať „farizejmi“. Snažme sa, aby sme nemali v sebe farizejského klasu, ale aby sme boli čisti a čestní pred Bohom, svojim svedomím a svetom a súd necháme Bohu.

**Modlitba:** V tele anjel, nástupca prorokov, druhý predchodca Kristovho príchodu, slávny Eliáš zhora vyprosil Elizeovi, milosť aby zaháňal neduhy a očisťoval malomocných, preto svojim čiteľom vyprosuje uzdravenie.

Prevzaté z [www.zoe.sk](http://www.zoe.sk) Spracoval oMZ.

### Proskomidia - príprava darov

Často sa stáva, zvlášť v prvopiatkovom týždni, že sme nervózni, lebo kňaz odchádza zo spovednice niekoľko minút pred tým, ako je stanovený čas liturgie, a my by sme sa chceli ešte vyspovedať. Veľmi ťažko sa nám chápe, že naša liturgia začína už samotnou prípravou darov, ktorá symbolicky predstavuje život Ježiša od jeho narodenia po jeho začiatok účinkovania. Čo to vlastne kňaz koná a aké modlitby sprevádzajú tieto úkony, ktoré nás „okrádajú“ o drahocenný čas?

Kňaz pred tým, než začne pripravovať sväté dary, umýva si ruky, aby bol hodný sláviť a chváliť Boha. Umytie rúk odpradávná symbolizovalo nevinnosť. Potom pred žertveníkom spomína Kristovo vykupiteľské dielo a znovu, ako na počiatku celej liturgie, vzyva Boha.

Keď si Ježiš vybral na svoju liturgiu dary, neboli zo vzácných a drahých materiálov, ale z obyčajnej pšenice a révy. Vybral si chlieb a víno. Chlieb, ktorý nasycuje, a dáva silu a víno, ktoré vlieva novú nádej a radosť do človeka. Tieto dary prináša Cirkev po celom svete v rôznych podobách. Prvotní kresťania sami prinášali tieto dary, čo si zachovali mnohé kresťanské východné cirkvi až dodnes.

V našom obrade sa pri proskomidii používa päť chlebov - prosfor. Z prvej sa vykrajuje Baránok slovami proroka Izaiáša o Božom služobníkovi. Nato sa pri prebodnutí Baránka vlieva do čaše víno a voda symbolizujú krv a vodu, ktorý vytiekla z Kristovho boku. Z druhej prosfory sa vykrajuje čiastka na pripomienku Bohorodičky. Tá sa vloží napravo od Baránka do blízkosti jeho stredu. Požehnaná medzi ženami tak aj pri liturgii stojí po pravici svojho syna a v blízkosti jeho milujúceho srdca.

Z tretej sa vykrajuje deväť častíc na pamiatku nebeských mocností, prorokov, apoštolov, svätiteľov, mučeníkov, prepodobných a bohonosných otcov i matiek, nezištníkov a divotvorcov, Pánových predkov a svätca chrámu i dňa. Tieto častice sa ukladajú po ľavici Baránka.

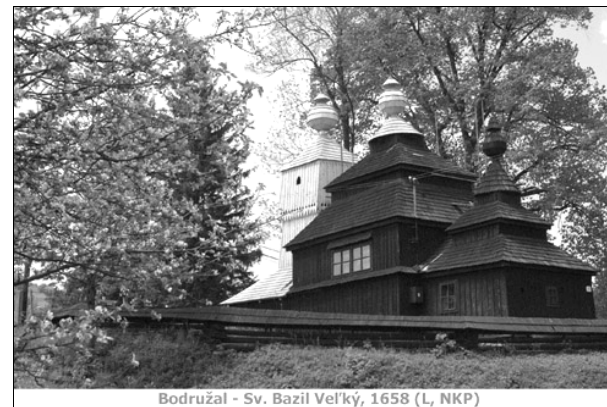
Za pápeža, biskupa, kňazov a diakonov vykrajuje kňaz častice zo štvrtej prosfory. Z nej takisto vykrajuje častice za tých živých, za ktorých je slávená táto liturgia. Z poslednej prosfory sa vykrajujú častice za mŕtvych dobrodinco a zakladateľov chrámu, za tých mŕtvych, za ktorých je obetovaná liturgia a za

všetkých zosnulých v pravej viere. Tieto častice sa kladú pod Baránka.

Častice sú na diskose poukladané tak, aby symbolizovali Cirkev na čele a v strede s

Kristom. Následne sa dary zakrývajú a okiadzajú ako prejav ich dôležitosti a hodnoty.

### Drevené chrámy v okolí Svidníka – pokračovanie Bodružal (NKP)



Bodružal - Sv. Bazil Veľký, 1658 (L, NKP)

Drevený chrám je situovaný pri cintoríne a svojou osobitou architektúrou tvorí prirodzenú dominantu obce. Drevený chrám sv. Mikuláša bol postavený v roku 1658, opravený v roku 1692 a obnovený v polovici 18. storočia. Ikonostas a nástenné maľby boli reštaurované aj v roku 1995.

Je to zrubová, trojprstorová stavba z jedľového dreva, ktorá symbolizuje Svätú

Trojiцу. Má tri veže, zväčšujúce sa z východu na západ, kupoly sú zakončené makovičkami z bohato kovanými krížmi. Okolo kostola je drevená ohrada s drevenou vstupnou bráničkou. Členitá strecha chrámu, ohrada aj bránička sú pokryté šindľami. V centrálnej časti, v tzv. lodi sú zachované maľby z 18. storočia. Vnútorňa výzdoba je baroková, bielo-zlato maľovaná. Ikonostas je štylizovaný v miešanom slohu barokovo- rokokovej ornamentiky.

Chrám má rôzne uvádzané patrocínia: sv. Mikuláša, sv. arch. Michala a sv. Bazila Veľkého. Chrámový sviatok z praktických dôvodov (pôst) sa tu od roku 1934 slávi na sviatok sv. Bazila Veľkého.

### Dobroslava (NKP)

Drevený chrám zasvätený sv. Paraskeve. Bol postavený v roku 1705 a potom niekoľkokrát obnovovaný. Pôvodne trojzrubový pôdorys sa v dôsledku prístavieb zmenil na tvár kríža. V roku 1932 boli k objektu pristavené dve bočné kaplnky. Dominantou interiéru je ikonostas a ikony z 18. storočia. Ikona sv. Paraskevy z druhej polovice 17. storočia je zobrazením epizódy jej životnej cesty.

Ikony sú písané temperou na drevenom podklade a majú námet z Nového zákona. Súčasťou ikonostasu je aj ikona sv. Paraskevy.